

Ar reikalinga efektyvi verslo sauga įmonėje?

Rolandas Terminas

Kas mes?

- Apsaugos, saugos, vindikacijos, žalų, vidaus tyrimų, kontrolės, saugumo, prevencijos darbuotojai privačiose ir valstybės valdomose įmonėse;
- Virš 100 darbuotojų Lietuvos įmonėse (ne saugos įmonėse);
- Daugiausia tai buvę teisėsaugos įstaigų darbuotojai;
- Keliami uždaviniai sprendžiami vadovaujantis susiformavusia patirtimi;
- Pagrindinė misija šiandien – „vidinis įmonės policininkas“;
- Šiandien formuojasi profesinė šios srities bendruomenė bei patirtys.

„Buvęs pareigūnas - ne visada sėkmingas verslo saugos vadovas“.

KODĖL?

Suvokiam:

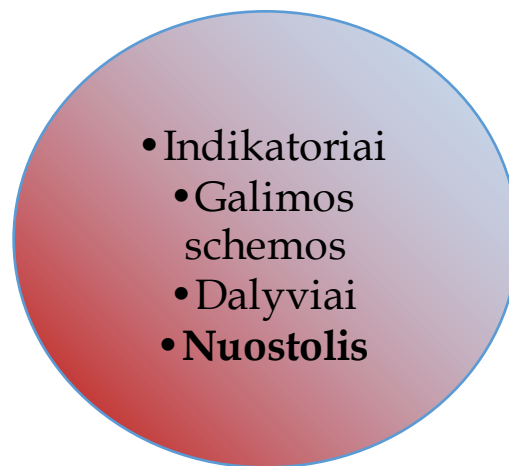
- **Integralumas** - esame įmonės dalis, tikslus ir veiklą orientuojame į įmonės pelningumą.
- **Efektyvumas** – nekuriame jokių perteklinių procedūrų ar veiklų.
- **Operatyvumas** - siekiame laiku reaguoti ir užtikrinti sėkmingą pažeidimų prevenciją.
- **Komunikacija** - esame įmonės padalinių ir darbuotojų socialinis partneris.

Sinergija ar konkurencija?

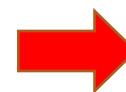
Akcininkai;
Įmonės valdymo padaliniai:
Teisės, Finansų, Plėtros,
Kokybės, IT, Personalo ir t.t.

Vidaus audito padalinys:
Vertina sukčiavimo rizikos
valdymą įmonėje ir rengia
valdymo metodines
rekomendacijas

Rizikų valdymo padalinys:
Identifikuoja ir įvertina riziką,
dalyvauja valdyme ir tobulina
rizikos valdymo procesą.

Verslo saugos padalinys:
Užkirsti kelią grėsmei
atsirasti, ištirti įvykusius
incidentus ir ginti bei
saugoti akcininkų turtą bei
interesus.

Turi:
Žinias, gebėjimus ir
patirtį rizikų valdymo,
vidaus audito ir verslo
saugos srityse.

Startuojam:

- Ką ir kodėl turime saugoti?
- Įmonės saugumo rizikos vertinimas;
- Saugumo sistemos projektavimas ir įgyvendinimas;
- Saugumo sistemos procedūrų funkcionavimo kontrolė ir incidentų tyrimas;
- Įmonės saugumo sistemos pakartotinis vertinimas;
- Saugumo sistemos ir kontrolinių procedūrų savalaikis koregavimas.

Anomalijų paieška

Procesuose (įmonės aktyvai):

Pirkimai ir pardavimai;

Atsiskaitymai ir išlaidos;

Finansiniai ištekliai ir finansinės operacijos;

Kreditiniai ir debitorių įsiskolinimai;

Materialinių vertybių apskaita;

Ilgalaikis turtas;

Technologinių neatitikčių kontrolė;

Nematerialus turtas ir konfidenciali informacija.

Srityse:

IT sritis;

HR sritis;

Marketingas, reklama;

Akcininkai ir vadovybė;

Konkurencinė aplinka.

Veikloje (korupcija):

Dovanos ir kyšiai įmonės viduje;

Komercinis papirkimas;

Informacijos perdavimas pašaliniams asmenims;

Interesų konfliktas;

Veiksmai, nuslepiantys KS.

Įsivertiname:

- **TOP 3:** finansų sektorius, valstybinis sektorius, gamybinės įmonės* arba įmonių grupės;
- **Rizika** - pastebimai didėja įmonėse turinčiose virš 100 darbuotojų* bei veikiančiose keliose verslo srityse;
- **Nuostolis** - apie 5% metinių pajamų.*
- **Darbuotojai** - 51% atvejų;*
- **Dalyviai:** vidus (darbuotojai ir/ar savininkai), vidus+išorė, išorė;
- **Tipinis profilis:** vyras, nuo 5 metų darbo patirtis, apie 30-45 m., turintis aukštąjį išsilavinimą;
- **Schemos:** virš 3 000;
- **Indikatoriai:** bendri ir specifiniai (verslo ar proceso srityje);
- **Tikslinga:** verslo sauga, kaip atskira veikla, įmonėse nuo 1 000 darbuotojų.

„Raudonos vėliavės“:

Darbuotojo ar jo šeimos narių pajamų - išlaidų neatitikimas.

Išskirtiniai aksesuarai, papuošalai, apranga.

Išskirtinis ir brangus poilsis, hobis.

Prabangūs automobiliai, gyvenamosios vietos, sodybos, vandens transporto priemonės.

Nuolatinis lankymasis prabangiuose poilsio vietose (restoranai, klubai, koncertai ir kita).

Vaikų mokslai užsienyje, nedarbingų sutuoktinių išlaikymas.

Asmeninis verslas.

Ankstesnė darbo patirtis "korupcinėse" vietose.

Pareigų keitimas, neatsižvelgiant į mažesnę atlygį bei poziciją.

Teistumas (ypatingai tyčinės veikos).

Azartinių lošimų priklausomybė.

Pradelsti įsiskolinimai finansų ar kitose įmonėse.

Asmeninės problemos, nulemiančios finansinių nepriteklių (nelaimės, ligos).

Negatyvios rekomendacijos iš ankstesnių darbuotojų.

Partnerių ar kolegų atsiliepimai, „gandai“ artimoje ir viešojoje erdvėje, anoniminiai ir karštosios linijos pranešimai.

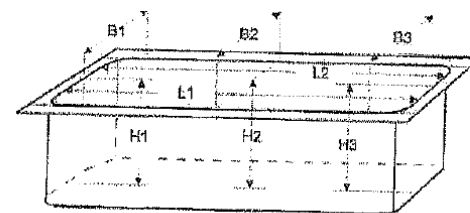

Pamokos – žala virš 1 mln. Lt

Paaškinamas raštas

Parsidėjus _____ cinkavimo gamyklos statyboms buvo priimtas į projekto vadovo pareigas dirbusio cinkavimo gamykloje UAB „_____“ buvo atsakingas už technologinių įrengimų, cheminių medžiagų, kokybę, pristatymo apskaitą. Cinkas buvo perkamas _____ ir pagal _____ nurodymus buvo laikomas UAB „_____“ patalpose, be pridavimo dokumentų. Nuo 2008 metų iki 2009.02. Pagal sąskaitas faktūras buvo gauta 562 tonos cinko. Į vonią pirmam pakrovimui buvo supylta 450 tonų. Likęs cinkas pasiliko UAB „_____“ patalpose. 2009.03 visas likęs cinkas suvežtas į UAB „_____“ sandėlį. 2009.04 paskaičiavus atvežtą likusį cinką į UAB „_____“ sandėlį pagal dokumentus turėjo būti apie 112 tonų, faktas 44 tonos, trūkumas apie 68 tonas. Paklaustas apie trūkumą, pasakė nieko nežinas ir kiek buvo UAB „_____“ atvežta ir viskas atitinka pagal duomenys. Tuo metu buvau gavęs Lietuvoje pasiūlymu cinko pirkimui, kas manę labai nustebino, bet pradėjus aiškintis šaltinius jokios informacijos gauti nebegalėjau. Buvo tik tai kalbų, kad iš gamyklos teritorijos vežamos medžiagos, likusios po statybų, bet įrodyti nieko negalėjau, išskirus plytas. Buvo pasimetęs ir gal daugiau galvojau apie gamybos pradžią ir turėdamas patirties nusprendžiau, kad nekelti šio klausimo pačioj pradžioj į viešumą šį trūkumą panaikinsiu metu bėgyje gamybos eigoje, nebegalėdamas toliau dirbti su _____ jis 2009.06.30 buvo atleistas savo noru ir tai buvo mano didžiausia klaida. 2012 pradžioje išsiaiškinau, kad trūkumas nelabai mažėja, ir norėdamas tą nuostolį išlyginti, bet neitkinus buhalterijų realaus cinko ir atliekų nurašymo trūkumas nepakito. Per inventurizaciją netiksliai pateikdamas duomenys dar daugiau sunkinau padetį. Pradėjus tikrinti visos nucinkuotos produkcijos storius, kad dėl skirtingų konstrukcijų detalių storių prarandama apie 20-30 procentų papildomai cinko. Norint išlaikyti vienodą užduotą padengimo sluoksnį konstrukcijom ir vamzdžiams, po konsultacijos su _____, kurie pasiūlė naudoti papildomus priedus, kuriems lėšų nebuvo. Dėl šios priežasties susidarė gan ženklus cinko trūkumas. Pavargau sliepti šį faktą, apgaudinėti ir per paskutinį Jūsų patikrinimą nutariau papasakoti trūkumu susidarymo esmę.

Specified inner Dimensions		Actual dimensions		
Length:	13000	L1: 13000	L2: 13000	
Width:	1600	B1: 1602	B2: 1603	B3: 1602
Depth:	4000	H1: 3994	H2: 3993	H3: 3999

Pamokos – žala virš 100 000 EUR

IŠVADOS:

Įmonėje yra susiformavusi grupė darbuotojų, kurie itin artimai yra susiję ryšiais pagal giminystę ir gyvenamąją vietą bei priimti į darbą rekomenduojant jau dirbančių darbuotojų.

Tai sudarė galimybę, darbuotojų grupei per ilgą laiką tarpą veikti neidentifikuotiems.

Įmonėje disponuojama greito apyvartumo ir turinčiomis paklausą prekėmis, t.y.

bei perteklinės, kurių apskaita reikalauja padidinto dėmesio).

Darbuotojai vagystes planavo atsižvelgdami į fizinės apsaugos sistemos apskaitos, sandėlių, kaip objektų, išdėstymo ir įrengimo ypatumų, ir vidinių procesų trūkumus.

Darbuotojai naudojo vieną iš klasikinių vagystės būdų – įmonės turtas, t.y. buvo pasisavinamos nekeičiant įrašų apskaitoje ar kituose užrašuose.

vagystės vykdė darbuotojai, kurie įmonėje yra pradirbę ne vienerius metus ir turėjo tiesioginį kontaktą su pasisavintu turtu.

buvo pasisavinamos m. dideliais kiekiais tiesiog iš sandėlio, pasinaudojant suteikta atsakomybe vykdyti be kontrolės užsakymus iš tiekėjo, juos sandėliuoti ir savo nuožiūra vykdyti tiekimą į gamybą. Tokiu būdu natūraliai susiformavo galimybė nuslėpti

galimą trūkumą ir vykdyti perteklinius užsakymus.

Darbuotojai, vykdė: vagystes, kolegų tarpe, taip pat ir tiesioginio vadovo buvo vertinami kaip itin pareigingi ir kruopščiai vykdančius pavestas užduotis.

vagystės buvo vykdomos arba nedarbo arba po darbo valandų metu, kai buvo minimizuojama galimybė būti identifikuotiems. Tokią galimybę dalinai sąlygojo ir pačio objekto išdėstymas, kai teritorija yra bendra su kitomis įmonėmis – pašalinio transporto atvažiavimas nesukelia jokio įtarimo, nes tai vyksta kasdieniškai ir darbuotojai yra prie to pripratę.

Dalis darbuotojų, turėjo įtarimų jau anksčiau, kad įmonėje gali būti vykdomos vagystės, tačiau dalis darbuotojų tiesiog apie tai niekam nepranešė, kiti informuodavo atsakingus asmenis tačiau dėl neaiškių priežasčių sava laikio reagavimo nebuvo.

Įmonėje nėra sudaryta galimybė anonimiškai darbuotojams pranešti informaciją, susijusią su galimais piktnaudžiavimais, tai taip pat sąlygoja ir darbuotojų mentalitetas („aš ne skundikas“). Tam reikalingas ilgalaikis darbuotojų švietimas susirinkimų metu.

vagystes galima vykdė sandėlininkai

Finansininkė

TARNYBINIS PRANEŠIMAS

Analizuojant metines medžiagų sandėlio ataskaitas pastebėjau, kad per m. nupirkta vnt. ir vnt.), iš viso vnt.

Pagal technologines korteles nurašytas gamybai sunaudotas kiekis per m. buvo vnt.

Skirtumas tarp nupirktų ir sunaudotų per metus yra vnt.

Siūlau inicijuoti realių likučių sandėlyje inventorizavimą. Taip pat išsiaiškinti, kodėl užsakomų kiekis ženkliai didesnis negu sunaudojamų, tokiu būdu neefektyviai naudojant įmonės lėšas bei sandėliavimo plotą. Jeigu inventorizavimo metu būtų nustatytas trūkumas, siūlau inicijuoti išsamesnį patikrinimą.

PASIAIŠKINIMAS

Įmonėje gamybos vadove dirbu nuo Tiek pradėjusi dirbti, su finansiste aiškinasi, kokia įmonėje yra galiojanti materialinių vertybių apskaitos ir perdavimo bei inventorizacijų tvarka. Gavau atsakymą, kad inventorizacijos įmonėje nevykdomos, jokių materialinių vertybių perdavimo- priėmimo dokumentų nėra.

Dėl galimai trūkumo sandėlyje nelabai ka galiu pakomentuoti. Labai tikėtina, kad toks trūkumas susidarė dėl nesąžiningų sandėlio darbuotojų, dėl netinkamos apskaitos. Konkrečių asmenų įvardinti negaliu, nes nežinau. Tiesiogiai valdyme aš nedalyvauju, pirkimuose/užsakymuose taip pat. Savo kaltę pripažįstu iš dalies, kaip vadovas kuris nepastebėjo, neįtarė vykstant tokius dalykus.

Pamokos – žala virš 90 000 EUR

<i>Ilgalaikio materialaus turto trūkumas</i>		
<i>Pavadinimas</i>	<i>Likutinė vertė LT (be PVM)</i>	<i>Pastabos</i>
a) 112 vnt. suvirinimo technikos; b) 168 vnt. gamybinių priemonių; c) 149 vnt. šlifavimo priemonių; d) 12 vnt matavimo priemonių; e) 42 vnt. kito turto.	245.018,97	Priedas Nr. 1 Įvertinant papildomos inventORIZACIJOS metu ██████████ rastus 3 vnt
<i>Mažaverčio turto trūkumas</i>		
<i>Pavadinimas</i>	<i>Įsigijimo vertė LT (be PVM)</i>	<i>Pastabos</i>
a) 86 vnt pagal garantines korteles	66.593,23	Priedas Nr.2
b) 111 vnt pagal nomenklatūras	31.087,01	Priedas Nr.3
Viso:	97.680,24	
Iš viso trūkumas:	342.699,21	

Daugeliu atvejų patirta žala buvo atlyginta nepilnai arba visai nebuvo atlyginta!!! Visais atvejais vidaus kontrolės priemonės veikė arba nesisteningai arba jų visiškai nebuvo!!!

[illegible]

 You replied to this message on

From: zhanqianxin [mailto:xazix8@vip.163.com]

Sent:

To: [REDACTED]

Subject: inquiry

Hello,

We are a company from Xian city of China, we need to order 220 pieces steel tower in your country, we'll give you the exact size(have signed on the drawing), and hope you complete the order following our drawing in 6 months.

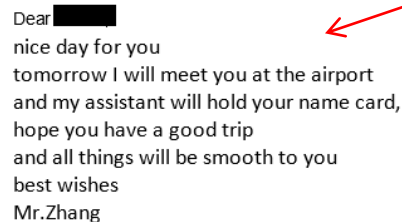
If your company is interested in it, please contact us as soon as possible.

Best regards,

Mr, xinjianzhang

Tel.0086-15991660751

Email:xazjx8@vip.163.com

At [REDACTED] wrote:

Good day Mr. Zhang,

Thanks for Your letter, so see You on Tuesday (28 of May). I wish You to have a good weekend!

Regards,

Ir nepamirštam...

- Klasika – „sukčiavimo trikampis“ (FRAUD triangle), „sukčiaus“ profilis;
 - Motyva asmeny
 - Korpora sudėtin
 - Jūs dažn
 - Todėl ti ne su jo
- gaus
omi
ir ją keisti, o

